

concert
info
Femenine

de Doelen

Young DoelenEnsemble
met Amenti collectief

woensdag 3 november 2021
Grote Zaal | 20.15 uur

programma

wo 3 nov | 20.15 | Grote Zaal

Femenine

om 19.30 uur gesprek op de Red Sofa

Julius Eastman (1940-1990)
Femenine

Amenti collectief © Mark Engelen

uitvoerenden

Young DoelenEnsemble
Laura Trompetter **vibrafoon**
Pedro Pinto **marimba**
Cisem Ozkurt **viol**
Marijke Schaap **altviol**
Eva van Schaik **cello**
Cody Takacs **contrabas**
Maarten van Veen **piano**
Andreia Serra da Costa **fluit**
Bram Boesch-Hospers **klarinet**
Jos Baggemans **saxofoon**

Amenti collectief **dans**

toelichting

Femenine

De Amerikaanse componist Julius Eastman (1940-1990) eert in *Femenine* de vrouw: haar schoonheid, haar kracht en alle begin van leven op aarde. Het werk is nog even fris en fruitig als in de jaren '70. Toch is pas recent weer aandacht voor de composities van Eastman. Hoe en waarom werd hij herontdekt?

vergetelheid

Toen de componist, pianist en Grammy-genomineerde zanger Julius Eastman in 1990 op 49-jarige leeftijd stierf in een ziekenhuis in Buffalo, duurde het 8 maanden voordat de muziekwereld in New York hier iets van hoorde. Eastman was ooit de dynamische, provocerende, musicus, die de hedendaagse klassieke muziekwereld in de jaren '70 volledig op zijn kop zette. Hij bewoog zich in de concertzalen en huiskamers naast grootheden als Morton Feldman, John Cage, Meredith Monk, Arthur Russell en S.E.M. Ensemble. Vanaf midden jaren '80 raakte hij echter op de achtergrond, leefde hij op straat, raakte verslaafd aan cocaïne en kreeg Aids. Bij zijn overlijden waren veel van zijn partituren inmiddels in beslag genomen en verloren gegaan. Eastman was gestopt met musiceren en het muzikale establishment dat hem eerst omarmde, leek er nu op te staan om elk spoor van hem uit te wissen.

herontdekt

Na jaren van stilte rondom Eastman, herontdekken onderzoekers en muziekcollectieven afgelopen jaren steeds meer muziek van hem. Desondanks blijft het een zoektocht. Wat het niet makkelijk maakt, is dat de composities van Eastman tijdens zijn leven niet uitgegeven zijn en in kleine kring werden uitgevoerd. In Amerika moest Eastman vechten voor zijn plek als zwarte homoseksuele componist en musicus. In Europa was meer aandacht voor zijn talent en zijn nieuwe muzikale taal. Onder andere Pierre Boulez nodigde hem bijvoorbeeld uit voor concerten in Parijs. In de jaren '80 kwam Eastman in een neerwaartse spiraal terecht. Door huisuitzetting werd ook zijn muziek in beslag genomen. Slechts door een kring van vrienden is een deel van de composities bewaard gebleven. De zoektocht naar zijn muziek – en het opnieuw uitgeven en uitvoeren daarvan – is daardoor een lastige taak. Maar gelukkig wordt steeds meer muziek ontsloten van deze interessante componist.

gay guerilla

Eastman was een muzikaal wonderkind. Nadat zijn moeder de bladmuziek van Beethovens *Für Elise* had gekocht, leerde hij zichzelf muziek maken, waarna hij uiteindelijk aangenomen werd op het gerenommeerde Curtis Institute of Music. Als zwarte homoseksueel had hij zijn hele leven te maken met discriminatie. De gesloten elitaire klassieke muziekwereld accepteerde hem totaal niet zoals hij was. Eastman ontwikkelde zich tijdens zijn studiejaren als een openlijke activist. Zijn hele verdere leven zal in het teken staan

van zijn politieke, sociaal-maatschappelijke boodschap. Zelf zei hij daarover in een interview in 1976 op het hoogtepunt van zijn bekendheid: 'What I am trying to achieve is to be what I am to the fullest. Black to the fullest, a musician to the fullest, a homosexual to the fullest.' Zijn openlijke gevecht tegen de gevestigde orde en de gerenommeerde klassieke muziekinstituten is ook terug te horen in zijn muziek en was te zien tijdens zijn uitvoeringen. Hij gaf enkele van zijn composities bijvoorbeeld provocerende en shockerende titels, zoals *Evil*

Nigger en *Gay Guerrilla*. Bij een uitvoering van John Cage's *Song Books* liet Eastman een man zich ontkleden op het podium. Het verhaal gaat dat Eastman tijdens de première van *Feminine* soep had gekookt en dit uitdeelde aan het publiek gekleed in een jurk. Door dit soort acties wilde hij zichzelf laten zien en de volgens hem naar binnen gekeerde muziekwereld uitdagen te kijken wat 'daarbuiten' gebeurt.

Organic music

Zijn activistische boodschap is echter absoluut niet het enige dat de muziek van Eastman definieert. Hij ontwikkelde een geheel eigen muzikale taal, die uniek was voor de tijd. Eastmans kamermuziek, orkest, piano en vocale composities zoeken de grenzen op tussen minimalisme, jazz, gospel, nowave (een variant van artpunk in de late jaren 1970) en performance art. Hij componeerde ook regelmatig voor een onbepaalde bezetting. Eastman vond dat deze composities terug moesten keren naar de ware essentie van de muziek en daarmee speelbaar moest zijn op ieder instrument.

Het meest kenmerkend is wel, wat Eastman zelf 'organic music' noemt. Het is een compositietechniek binnen het minimalisme, waarin elk element dat klinkt, blijft klinken, verder opbouwt en mee wordt genomen in een

volgend muzikaal deel. De muziek blijft zich zodoende opstapelen, waardoor de 'dichtheid' steeds groter wordt. Het minimalisme van Eastman klinkt hierdoor rauwer, uitbundiger, dan dat van zijn tijdgenoten. Het is een techniek waarover van tevoren heel goed nagedacht moet worden. De muziek wordt hierdoor echt een kunstwerk, dat een verhaal vertelt.

Femenine

Met *Femenine* (1974) uit Eastman zijn bewondering voor vrouwelijke schoonheid. In elke noot zit liefde en aanbidding voor de vrouw. Dit werk is een voorbeeld van zijn 'organic music'. De compositie bouwt langzaam op naar een soundscape van klanken. Alsof de luisteraar zich in steeds meer vrouwelijke schoonheid baadt. Verder is het werk beïnvloed door de jazz en kamermuziek.

De compositie is voor een groot gedeelte afhankelijk van het improvisatievermogen van de musici en klinkt daardoor iedere uitvoering anders. De kleuren van blazers, piano, viool, percussie en synthesizer raken steeds meer met elkaar verweven. Uniek zijn de door Eastman ontworpen gemechaniseerde sleebellen, die het 72 minuten durende stuk voorzien van zijn karakteristieke puls. Het is een prachtig voorbeeld van de unieke taal van Eastman.

Fijn dat zijn muziek weer wordt uitgevoerd.

Amenti collectief dans

Het Amenti collectief kreeg een volledig 'carte blanche' om op de muziek van Julius Eastman een dans te maken. Amenti is een community-based organisatie, die focust op meer zelfbewustheid door beweging, dans en kennis. Vanuit een stedelijk perspectief en holistische benadering van het leven, zoeken ze de connectie met de ander. Ze willen een open conversatie over de maatschappij, mentale gezondheid en de connectie tussen lichaam en geest. In verschillende workshops en evenementen dragen zij hun missie uit. www.amentiworld.com

Young DoelenEnsemble

Elk jaar in april houdt het DoelenEnsemble audities in Codarts. Studenten die winnen mogen meedoen met

een aantal projecten, om ervaring op te doen in ensemblespel. Aan ieder Young-project doet ook altijd een vaste speler van het DoelenEnsemble mee. De musici houden ook contact met de docenten en coaches en evalueren met de studenten. Als er een 'click' is kunnen de jonge musici vaker meespelen met het DoelenEnsemble na hun afstuderen. www.doelenensemble.nl

Maarten van Veen, piano/leiding

Pianist en dirigent Maarten van Veen is naast zijn carrière als solopianist, regelmatig met andere musici op het podium te vinden. Hij treedt regelmatig op met diverse pianisten, waaronder Ralph van Raat en zijn broer Jeroen van Veen. Daarnaast is hij ook artistiek leider van het

Julius Eastman © Marbeth

Young DoelenEnsemble o.l.v. Maarten van Veen © Maarten Laupman

biografie

DoelenEnsemble. Van Veen is constant op zoek naar nieuwe concepten om pianomuziek nog meer tot zijn recht te laten komen. Zijn doel is om het publiek naar huis te sturen met een beleving die ze nooit meer zullen vergeten.

www.maartenvanveen.com

Laura Trompetter, vibrafoon

Laura is als percussionist, theatermaker en backing vocalist, altijd op zoek naar iets extra's in haar optredens. Deze mix van muziek en theater heeft Laura gemaakt tot de performer die zij vandaag de dag is. Naast haar vele optredens en educatieve projecten op het snijvlak van muziek en theater, produceert ze haar eigen programma's met het Lip Stick Percussion Duo, opgericht in 2015 samen met Maria Martpay.

www.lauratrompetter.com

Maarten van Veen © Anne Meyer

Laura Trompetter

agenda tips

Laura Trompetter keert met haar Lip Stick Percussion Duo terug in de eerste editie van Red Sofa Young:

wo 15 dec | 19:00 | Grote Zaal

Red Sofa Young

Lip Stick Percussion Duo, Sabr Ensemble en Lights Ensemble

Ontdek de nieuwe generatie makers in de klassieke muziek.

do 2 dec | 20.15 | Grote Zaal

Odysseus

Asko|Schönberg speelt Tsoupaki

In de eerstvolgende Red Sofa presenteert het Asko|Schönberg ensemble de nieuwe compositie Odysseus van componiste Calliope Tsoupaki. Een stormachtige reis vol virtuositeit en dramatiek.

ontdek het
programma op
dedoelen.nl

Stay in touch!
See you @dedoelen &
share your pictures #dedoelen

Tickets & info:
www.dedoelen.nl
+31 10 217 17 17

Schouwburgplein 50, Rotterdam